

Література

1. Методи аналізу інноваційних проєктів / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bukvar.su/menedzhment/111725-Metody-analiza-innovacionnyh-proektov.html>
2. Прилуцька І.А. Організаційні форми інноваційного підприємства та стимулювання їх розвитку / І. А. Прилуцька // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/50953/04-Prilutska.pdf?sequence=1>
3. Язлюк Б.О., Пуцентейло П.Р., Бруханський Р.Ф., Гайда Ю.І. Розвиток аграрного бізнесу в умовах глобалізації / Б.О. Язлюк, П.Р. Пуцентейло, Р.Ф. Бруханський // матеріали міжнародної науково-практичної конференції за участю іноземних студентів: Т.:Астон, 2016-222 с.

Роман МИХАЛЬСЬКИЙ

слухач магістратури

Тернопільський національний економічний університет

ПРОБЛЕМИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Корпорація – це певна сукупність економічних агентів, що відрізняються правовим статусом, правоздатністю, системою визначення мети. Активно діючі глобалізаційно-інтеграційні процеси сформували уявлення, що до корпорацій слід відносити мегаструктури, котрі як правило, домінують в певному ринковому ареалі. В Україні досі є відсутньою чітка схема формування вітчизняної моделі корпоративного управління, так само як і схема правового забезпечення корпоративного управління в компаніях з державною участю. Акціонерні товариства сьогодні зіштовхуються з низкою проблем в сфері корпоративного управління, які, безсумнівно, вимагають розробки комплексного вирішення.

Стандартний погляд на корпорацію, який розглядає її як фірму, що максимізує прибуток і мінімізує витрати виробництва на основі оптимального розподілу ресурсів і граничної продуктивності факторів виробництва, на наш погляд, не вичерпує уявлення про корпорацію як про один з найважливіших гравців постіндустріальної ринкової економіки. Корпорація – це не тільки максимізатор прибутку, але і складна система соціально-економічних відносин між різними суб'єктами, складовими корпорації. Соціально-економічні відносини в корпорації – це система відносин, що складаються між власниками, менеджерами та працівниками корпорації і пов'язаних з виробництвом, розподілом доходу, відносинами власності, системою управління, фінансовими параметрами та інституційним оформленням [1].

На наш погляд, на сьогоднішній день є відсутнім комплексний підхід до дослідження факторів економічного зростання корпорацій, зокрема недостатньо вивченим залишається питання про вплив на економічне зростання інституційних факторів росту.

Фактори, що впливають на економічне зростання великих корпорацій, в залежності від джерела впливу можна розділити на дві групи – внутрішні і зовнішні. До внутрішніх факторів належать: положення корпорації на ринку, наявні у них ресурси, їх доступність, якість, вартість, рівень технологічної оснащеності, кадровий потенціал, інноваційна активність і мотивація персоналу, фінансова політика компанії, рівень і якість менеджменту тощо.

Зовнішні фактори економічного зростання корпорацій – це чинники, які впливають на них ззовні безпосередньо (поява альтернативних джерел ресурсів та енергії, монополізація ринку, будівництво нових потужностей, втрата репутації компанії) і опосередковано (зміна законодавства в країні і світі, кон'юнктурні коливання загальносвітових цін на ресурси, економічна стабільність, падіння рівня інфляції, зміна співвідношення курсу внутрішньої та іноземних валют). Непрямі зовнішні фактори економічного зростання: ринкові (зміна світових цін на ресурси, рівень монополізації), фінансово-економічні (рівень інфляції,

відсоткова ставка), нормативно-правові, а також пов'язані із зовнішньоекономічним регулюванням (експортні, інші аспекти тарифно-митного регулювання), обставини непереборної сили (стихійні лиха, воєнні дії, кримінальна обстановка).

Слід виділити такі позитивні риси функціонування корпорації, як: гнучка організаційна структура управління; оптимальний розподіл всіх видів ресурсів; оптимальне розміщення виробництва; постійне вдосконалення технологій; вирішення проблем зайнятості; посилення конкуренції; розширення міжнародного співробітництва; скорочення витрат виробництва за рахунок ефекту масштабу.

Проте не слід забувати і про негативний вплив корпорацій на економіку країн, в яких вони здійснюють діяльність. Серед основних негативних чинників можна виділити такі:

– корпорації втручаються в ті сфери господарської діяльності, які мають державний інтерес. Внаслідок зустрічних інтересів, вони можуть чинити політичний тиск на уряд цієї країни;

– корпорації здатні обійти національні законодавства з оподаткування, що призводить до недоотримання коштів до місцевого і державного бюджетів країни;

– корпорації монополізують ринок і встановлюють високі монопольні ціни;

– корпорації здійснюють негативний вплив на навколишнє середовище;

– корпорації, зазвичай концентрують наукові дослідження і технічні розробки в країні базування, що призводить до недоотримання країнами-виробниками продукції новітніх технологій.

Досягнення гармонізації інтересів багато в чому ускладнюється схильністю учасників взаємодії до опортунізму.

На наш погляд, представлені визначення найбільш повно відображають понятійний апарат корпорацій.

По-перше, чисельна група дослідників трактує корпорацію, як «сукупність» підприємств, яка означає певну єдність різних елементів, проте не завжди вказує на їх впорядкованість. Тому й не виключається хаотичність складових, об'єднаних в певну сукупність. У зв'язку з цим, доцільно вживати поняття «система».

По-друге, є можливість існування крім головного підприємства інших центрів прийняття рішень, які визначають політику діяльності як корпорації в цілому, так і її структурних одиниць окремо.

По-третє, як впливає з визначення, тільки та корпоративна система є транснаціональною корпорацією, яка може керувати усіма своїми, в тому числі іноземними елементами.

Різноманіття підходів до визначення мети корпорації вимагає їх приведення до спільного знаменника, яким можна вважати той механізм, який ініціює згадане посилення кінцевого результату діяльності корпоративної організації. І, очевидно, відрізняє корпорацію від інших форм організації господарського життя.

Ця характеристика хоча і не в повній мірі розкриває природу корпоративної організації, проте містить низку підстав для її визначення. По-перше, корпоративну організацію утворюють капітали, що приймають форму інвестиційних ресурсів, і соціальні групи, здатні служити одній спільній меті. По-друге, корпорація – це соціальна, відкрита і керована організація, потенціал якої здатен виконувати певні функції, котрі зумовлені керуючим органом (корпоративним центром).

Корпоративний центр своїми діями забезпечує таку внутрішню побудову корпоративної структури, коли всі її елементи використовуються набагато ефективніше, ніж у колишній структурі.

Корпоративізм є соціальною реальністю – одним із способів об'єднання взаємодії організованих груп інтересів у систему соціальних відносин та управління. Його особливістю є орієнтація учасників ділового спілкування на партнерські відносини з метою досягнення взаємовигідних рішень і контролю за їх виконанням. Корпоративізм передбачає

стійкі моделі колективної поведінки людей, що мають суперечливі інтереси, і обумовлюють потребу їх об'єднання як інструменту інтеграції.

Доцільно визначити декомпозицію завдань фінансової стратегії корпорації у відповідності з цілями стратегічного фінансового розвитку. Так, на першому рівні формуються завдання управління в рамках фінансової стратегії у відповідності з трьома основними видами діяльності будь-якого господарюючого суб'єкта. Ці завдання формалізовані у вигляді відповідних напрямків щодо політики і є тактичними в рамках фінансової стратегії.

Доцільно виділити наступні перспективні напрямки державної політики щодо діяльності корпорацій, котрі відображають нерозвиненість нормативно-правового регулювання їх господарської діяльності в Україні:

- держава посилює свої позиції у сфері залучення іноземних корпорацій, котрі є основним джерелом прямих іноземних інвестицій в економіку України;
- розвиток системи державного регулювання господарської діяльності корпорації як вітчизняного, так і зарубіжного походження, що сприяє забезпеченню світової конкурентоспроможності;
- створення діючих організаційно-правових та економічних механізмів, використання принципу партнерства з українськими корпораціями, що сприяє забезпеченню національної безпеки і конкурентоспроможності.

Поетапне поглиблення взаємодії світової та національної економіки за рахунок участі в цьому процесі транснаціональних структур, вимагають від держави побудови нових підходів до підвищення рівня інституціоналізації державного регулювання господарської діяльності корпорації в умовах посилення тенденцій глобалізації.

Принципи нової управлінської парадигми повинні складати основу вдосконалення управління організацією та її розвитку. В умовах оперативного управління ці принципи дають змогу зрозуміти характер організаційно-управлінських механізмів підпорядкування виробництва споживанню, задоволенню ринкового попиту.

Особливо важливі принципи сучасної парадигми управління для розуміння концепції стратегічного управління, яка повинна створюватися з урахуванням вимог зовнішнього оточення і задоволення потреб суспільства. Це дозволяє зрозуміти структуру процесу розробки стратегії, роль і методологію стратегічної сегментації ринку, зорієнтуватися в новому методичному інструментарії, котрий використовується при аналізі стратегічних альтернатив і виборі стратегії. Необхідно намітити і спроектувати систему управління реалізацією стратегії та організаційні структури управління, що дадуть змогу досягти поставлених перед нею цілей в умовах стратегічних змін.

До принципів нової управлінської парадигми корпорацій слід віднести:

- соціальна орієнтованість – здійснення політики в галузі соціально-економічні перетворень;
- адаптивність – гармонійний розвиток всіх сторін діяльності відповідно до вимог зовнішнього середовища і суспільства;
- скоординованість – всі елементи організації функціонують злагоджено для досягнення єдиної мети;
- оновлюваності – всі підрозділи компанії, організація виробництва, сфера праці та система управління постійно оновлюються;
- демократичність – це свобода слова, рівні права, рівномірний розподіл відповідальності, можливість участі в управлінні та інші положення демократичних засад;
- перспективність розвитку свідчить про об'єктивність прогнозного розвитку, наявності обґрунтованої стратегії, що припускає реструктуризацію і диверсифікацію діяльності;
- професіоналізм – переслідує реалізацію стратегії постійного оновлення знань, підвищення інтелектуального потенціалу всіх категорій менеджерів і всього персоналу;

– потенціал підприємства – здатність відновлювати витрачені матеріальні, фінансові, інформаційні та кадрові ресурси, оновлювати продукцію та послуги, розширювати набір правил соціальної поведінки, проходження яким допомагає організації домогтися своїх цілей;

– адаптація до змін – наявність здібностей в керівництва своєчасно виявляти і правильно тлумачити зміни, а також керувати адекватними діями.

– стандартизованість – випуск продукції та надання послуг, відповідають показникам вітчизняних і міжнародних стандартів.

Отже, парадигма управління корпоративною структурою має ґрунтуватися на реальних уявленнях про внутрішні резерви і потенціал, що достатнім для завоювання необхідного сегменту ринку, можливостях довготривалого його збереження та розширення.

Література

1. Брижак О.В. Корпорации: акторы и их интересы / О.В. Брижак // Философия хозяйства. – 2012. – № 4 (82). – С. 199–205.

2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К. : Ірпінь ; ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.

Софія НАЗАРЕНКО

слухач магістратури

Тернопільський національний економічний університет

СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ

Фондовий ринок – явище об'єктивне, він виник у зв'язку з гострою потребою в додатковій формі мобілізації коштів для фінансового забезпечення розвитку економіки держави. Світовий досвід доводить, що причиною економічної, а нерідко й політичної кризи є слаборозвинений фінансовий сектор країни. Натомість фондовий ринок спроможний надати фінансові послуги особливим категоріям (підприємствам, організаціям), за допомогою яких можна швидше адаптуватися до негативних змін в економічному та політичному середовищі.

Так, Діденко В. М. і Олійник В. В. у своїй праці розглядають сучасний стан та основні тенденції розвитку фондового ринку в Україні, проблеми функціонування сучасного фондового ринку в Україні, необхідність розвитку фондової біржі як невід'ємного елемента фінансового ринку [2].

Колач Г. М. розглядає суть категорії "глобалізація", методика дослідження процесів фінансової глобалізації, інтенсивний розвиток фінансової глобалізації із залученням національних економік до світового ринку капіталу, посилення їх взаємозалежності [3].

Свердан М. А. досліджує розвиток фондового ринку на всіх етапах його формування. Розглядаються як типи емітентів, так і види цінних паперів, що ними випускаються. Окреслена проблема налагодження функціонування депозитарної системи [6].

Савицька О. І., Фурсова А. А. досліджують проблеми фондового ринку України, а також можливі перспективи його розвитку. Велику увагу звернули напогіршення показників ліквідності, що пов'язано з внутрішніми ризиками та впливом ситуації на світовому фінансовому ринку у 2007-2008 рр. Окреслено основні напрямки розвитку ринку цінних паперів, оскільки вони є індикатором лібералізації економіки та успішного проведення ринкових реформ, надають економіці певної гнучкості й мобільності, забезпечуючи можливість швидкого переливу ресурсів із одних галузей в інші та здійснення структурної перебудови виробництва [4].

Основними завданнями дослідження є виділення загальних особливостей фондового ринку, розгляд невирішених проблем фондового ринку України, зокрема його